

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/92/2023
Identifikačné číslo spisu:	8220202291
Dátum vydania rozhodnutia:	30.09.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Valentová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:8220202291.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Bc. H. J., D., G. XXX/X, zastúpenej splnomocnenkyňou Sidor a partneri, s. r. o., Hlohovec, Železničná 4/A, IČO: 52635970, proti žalovanej Všeobecná úverová banka, a.s.; skrátený názov: VÚB, a.s., Bratislava, Mlynské nivy 1, IČO: 31320155, zastúpenej splnomocnenkyňou Remedium Legal, s.r.o., Bratislava, Prievozská 2, IČO: 53255739, o zaplatenie 3.731,50 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 4Csp/110/2020, o dovolaní žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 15. decembra 2022 sp. zn. 6CoCsp/18/2022, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Prešove z 15. decembra 2022 sp. zn. 6CoCsp/18/2022 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bardejov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 29. júla 2022 č. k. 4Csp/110/2020-482 zaviazal žalovanú k povinnosti vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie vo výške 5.131,50 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 3.731,05 eura od 11. decembra 2020 do zaplatenia a zo sumy 1.400 eur od 23. februára 2022 do zaplatenia, to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku (výrok I.), a žalobkyni priznal voči žalovanej právo na náhradu trov konania vo výške 100% (výrok II.). Súd prvej inštancie vo svojom odôvodnení uviedol, že berúc do úvahy zákaz zneužitia práva a všetky okolnosti právnej veci musí skonštatovať, že žalovaná pri poskytovaní úveru žalobkyni nepostupovala s odbornou starostlivosťou.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 15. decembra 2022 č. k. 6CoCsp/18/2022-522 odvolacie konanie zastavil (výrok I.) a sporovým stranám nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania (výrok II.).

2.1. Odvolací súd vo svojom odôvodnení uviedol, že žalovaná podaním z 30. septembra 2022 vzala odvolanie v celom rozsahu späť a žiadala, aby súd odvolacie konania zastavil a rozhodol, že žiadna zo

strán sporu nemá nárok na náhradu trov konania. V tejto súvislosti uviedla, že strany sporu uzatvorili dohodu o mimosúdnom urovnaní, ktorou medzi sebou usporiadali všetky peňažné i nepeňažné nároky vyplývajúce z predmetu sporu vrátane náhrady trov právneho zastúpenia. Dohodu o mimosúdnom urovnaní doručila súdu ako prílohu tohto podania. Vzhľadom na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že došlo k účinnému späťvzatiu odvolania a odvolacie konanie je potrebné zastaviť.

2.2. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 256 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 zákona č. 150/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), ustanovením § 257 CSP a ustanovením § 262 ods. 1 CSP tak, že sporovým stranám nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania, keďže strany sporu uzatvorili dohodu o mimosúdnom urovnaní v ktorej sa zaviazali si náhradu trov konania neuplatniť.

3. Žalovaná (ďalej aj ako „dovolateľka“) podala voči rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 420 písm. f) CSP. Podľa žalovanej odvolací súd nesprávne vyhodnotil podanie žalobkyne zo dňa 30. septembra 2022, ktoré podanie nesprávne označil za podanie žalovanej a nesprávne vyhodnotil aj jeho obsah, ktoré podanie je späťvzatím žaloby a nie späťvzatím odvolania. Odvolací súd preto v dôsledku nesprávneho vyhodnotenia obsahu podania zastavil len odvolacie konanie, následkom čoho rozsudok súdu prvej inštancie nadobudol právoplatnosť napriek tomu, že v zmysle § 370 ods. 2 CSP mal byť prvoinštančný rozsudok po pripustení späťvzatia žaloby zrušený a súdne konanie malo byť podľa § 370 ods. 1 CSP zastavené. Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je preto nepreskúmateľné, nepredvídateľné a nesprávne, keďže vôbec nevychádza z dispozičného úkonu strán sporu. Dovolateľka zároveň deklarovala, že so späťvzatím žaloby a návrhom na zastavenie konania zo dňa 30. septembra 2022 súhlasí. Súčasne navrhla, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu v celom rozsahu zrušil a konanie v súlade s ustanovením § 450 CSP zastavil.

4. Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že strany sporu uzatvorili Dohodu o mimosúdnom urovnaní dňa 26. septembra 2022, ktorú skutočnosť oznámila súdu podaním z dňa 30. septembra 2022, ku ktorému podaniu Dohodu o urovnaní pripojila. Zdôraznila, že na základe predmetnej dohody zobrala späť žalobu v celom rozsahu, a požiada súd o zastavenie konania v zmysle § 145 CSP a o rozhodnutie o náhrade trov konania tak, že žiadna zo strán sporu nemá na náhradu trov konania nárok.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej ako „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

6. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane odvolacieho konania (napr. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 4/2011).

7. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porov. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, sp. zn. 2Cdo/132/2013, sp. zn. 3Cdo/18/2013, sp. zn. 4Cdo/280/2013). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (sp. zn. 1Cdo/6/2014, sp. zn. 3Cdo/209/2015).

8. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

9. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

11. V preskúmvanej veci žalovaná videla porušenie práva na spravodlivý proces v tom, že odvolací súd na základe nesprávneho vyhodnotenia obsahu podania žalobkyne nerozhodoval o späťvzatí žaloby v zmysle § 370 CSP ale nesprávne o späťvzatí odvolania, v dôsledku čoho je napadnuté rozhodnutie nepreskúmateľné, nepredvídateľné a nesprávne.

12. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie dovolateľky, že v konaní došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti.

13. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

14. O tom, aký bol v tej - ktorej veci procesný postup súdu a ako prebiehalo konanie, si dovolací súd môže urobiť obraz len zo spisu (3Cdo/346/2009, 3Cdo/183/2017, 3MCdo/18/2010, 5MCdo/10/2010, 7Cdo/157/2011).

15. V danom prípade zo súdneho spisu zistil, že vo veci samej na prvej inštancii rozhodol Okresný súd Bardejov rozsudkom z 29. júla 2022 č. k. 4Csp/110/2020-482 tak, že žalovanú zaviazal k povinnosti zaplatiť žalobkyni sumu 5.131,50 eur s príslušenstvom a priznal jej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Proti tomuto rozsudku podala žalovaná dňa 24. augusta 2022 odvolanie, ktoré bolo dňa 3. októbra 2022 po realizácii procesných úkonov podľa § 373 CSP predložené odvolaciemu súdu na rozhodnutie. Následne dňa 05. októbra 2022 súd prvej inštancii predložil odvolaciemu súdu podanie žalobkyne z 30. septembra 2022, ktorým vzala žalobu v celom rozsahu späť, konanie žiadala zastaviť a žiadnej zo strán nárok na náhradu trov konania nepriznať. Odvolací súd na základe predmetného podania uznesením sp. zn. 6CoCsp/18/2022 zo dňa 15. decembra 2022 odvolacie konanie zastavil a sporovým

stranám nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Rozhodnutie súdu prvej inštancie tým v spojení s namietaným rozhodnutím odvolacieho súdu nadobudlo právoplatnosť dňa 26. augusta 2022.

16. Podľa § 370 ods. 1, 2 CSP, ak je žaloba vzatá späť po rozhodnutí súdu prvej inštancie, ale skôr, ako rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť, odvolací súd rozhodne o pripustení späťvzatia. Súd späťvzatie žaloby nepripustí, ak s tým protistrana z vážnych dôvodov nesúhlasí. Ak späťvzatie žaloby pripustí, odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvej inštancie a konanie zastaví.

17. Späťvzatie žaloby je procesný úkon žalobcu, z ktorého vyplýva, že upúšťa od svojho pôvodného zámeru, aby bolo o jeho žalobe vecne rozhodované.

18. Procesné úkony sú prejavy vôle strany sporu (účastníka konania), ktorých adresátom je súd a ktoré sa týkajú okolností významných pre priebeh a vedenie súdneho konania. Procesný postup súdu sa preto logicky môže vzťahovať len k tomu, čo strana sporu (účastník konania) objektívne vyjadrila. Vzhľadom na to aj každý procesný úkon treba posudzovať z objektívneho hľadiska - podľa toho, ako bol tento úkon prejavovaný navonok (3Cdo/101/2006, 3Cdo/82/2011, 1Cdo/157/2010, 5Cdo/120/2012).

19. Účinky späťvzatia žaloby ako jednostranného procesného úkonu procesnej strany nastávajú tým, že sa dostane do dispozície adresáta - súdu. Ak žalobca vezme žalobu späť v procesnej situácii, v ktorej to procesný predpis pripúšťa, nemôže už toto späťvzatie vziať späť.

20. Žalobkyňa v danom prípade svojím procesným úkonom z 30. septembra 2022 dala spôsobom jasným, určitým a jednoznačným najavo, že berie žalobu v celom rozsahu späť a už nechce, aby o nej súd meritorne rozhodol. Tento procesný úkon žalobkyňa učinila v čase, kedy už rozhodol súd prvého stupňa, ale jeho rozhodnutie sa ešte nestalo právoplatným, lebo toto bolo napadnuté včas podaným odvolaním, o ktorom ešte odvolací súd nerozhodol. Odvolací súd, ktorému rozhodovanie o späťvzati žaloby so zreteľom na štádium konania patrilo, napriek nespornosti späťvzatia žaloby žalobkyňou nepostupoval v zmysle na vec priliehajúceho ustanovenia § 370 ods. 1, 2 CSP, ale podľa § 369 CSP upravujúce späťvzatie odvolania. Stalo sa tak zrejme nepozornosťou odvolacieho súdu. Takýmto nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu došlo nielen k porušeniu práva dovolateľa na predvídateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu a relevantnosť odvolacieho konania, v konečnom dôsledku došlo aj k porušeniu samotného dispozičného oprávnenia žalobcu so žalobou.

21. Vzhľadom k dopusteniu sa odvolacím súdom procesnej vady podľa § 420 písm. f) CSP, ktorá skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vo vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne, najvyšší súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

22. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

23. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.